

№13-15
(1525-1527)

ЖОВТЕНЬ
2019

АРХІТЕКТУРА БУДІВНИЦТВО

Вибори ректора ВИСОКИЙ РІВЕНЬ ДОВІРИ

Вибори ректора пройшли у повній відповідності до Закону України "Про вищу освіту" та процедури, встановленої постановою Кабінету Міністрів від 5 грудня 2014 р. № 726.

У виборах за новою процедурою брали участь усі наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники та виборні представники від інших категорій працівників, а також студенти, відповідно до встановлених квот. Кожен виборець отримав можливість вільного волевиявлення таємним голосуванням.

25 вересня 2019 року за результатами виборів на посаду ректора Київського національного університету будівництва і архітектури обраний Петро Мусійович Куліков. За кандидатуру Кулікова П.М. подано 1149 голосів, що складає 87.18 відсотків від числа виборців, які взяли участь у голосуванні.

Трудовий колектив виявив високий рівень довіри до ректора Петра Мусійовича Кулікова, переобравши його на новий термін.

У свою чергу ректор КНУБА подякував колективу, викладачам, студентам і співробітникам, за довіру.

Фахівців будівельної галузі із сучасними знаннями, практичними навичками і активною життєвою позицією».

Інф. газети

Думки колективу

РЕКТОР КУЛІКОВ «ДІЄ КОНСТРУКТИВНО, З ВИПЕРЕДЖЕННЯМ», «ВІДКИДАЄ ЗАСТАРИЛЕ» І, «НАПРАЦЬОВУЄ НОВЕ» ...

Сьогодні Київський національний університет будівництва і архітектури є одним з лідерів перемін в українській вищій освіті. Високі оцінки функціонування нашого закладу стали можливими завдяки його лідеру – Заслуженому працівнику освіти України, лауреату Державної премії в галузі науки і техніки, доктору економічних наук, професору Петру Мусійовичу Кулікову.

Ректор відповідає і за навчальну, і за науково – дослідницьку діяльність, і за адміністративні, господарські, фінансові справи. Протягом шести років наш керівник віддавав багато сил на користь навчальних та виробничих справ, розв'язуючи величезну кількість дуже складних, важко вирішуваних проблем.

Головне завдання навчальних закладів – забезпечити якісну освіту, щоб наші випускники стали професійно підготовленими фахівцями для будівельної галузі.

Наш очільник за останні шість років (2013–2019) активно спрямовував роботу по підготовці випускників, потрібних ринку праці. До КНУБА було

«Лідер» в перекладі з англійської означає «ведучий», керівник, глава, що йде першим та веде вперед, до мети інших. В навчальному закладі керівник, тобто ректор, забезпечує не тільки його виживання, а й необхідні перетворення.

З самого початку своєї роботи в КНУБА Петро Мусійович Куліков став не лише формальним лідером, тобто за посадою, а справжнім ефективним лідером змін у всьому і завжди. Таке лідерство вже само по собі стало одним з вирішальних конкурентних переваг нашого університету.

приєднано 4 відокремлених структурних підрозділів (ВСП): «Інститут інноваційної освіти», Київський індустріальний коледж, Житомирський технологічний коледж, Вінницький коледж будівництва і архітектури. Тепер абітурієнти коледжів при КНУБА можуть розглядати середню професійну освіту як

перший ступінь бакалаврата – молодий фахівець. Більшість випускників цих коледжів продовжують навчання в базовому вузі і здобувають вищу освіту за прискореною програмою.

Київський національний університет будівництва і архітектури – провідний вищий навчальний заклад України в галузі підготовки фахівців з будівельних спеціальностей. Авторитет його ґрунтується на вдалому поєднанні багатьох традицій, що склалися за майже 90 років існування закладу.

У КНУБА – сім факультетів, наймолодший з них: факультет урбаністики та просторового планування. За період ректорства професора П.М. Кулікова в університеті вдвічі збільшилась кількість спеціальностей (26) та спеціалізацій (45 на бакалавра), магістра (27 та 50) та освітньо-наукової категорії – доктор філософії та доктор наук. Було відкрито і 2 нових науково-дослідних інститутів (Енергоєфективних систем та технологій в архітектурі та будівництві; Проблем архітектурно – будівельної екології)...

Справжнього лідера змін вирізняють бажання і здатність створювати абсолютно нове. Саме такі

люди рятують українську вищу освіту, забезпечуючи благополуччя, комфортність свого навчального закладу, його співробітників, викладачів і студентів.

Протягом 2019–2020 року було відкрито 30 нових аудиторій, придбано 152 комп'ютерів, капітально відремонтовано і оздоблено 5750 кв. м. фасадів, проведено масштабне оновлення корпусів, замінено 4880 кв. м. вікон на енергоєфективні склопакети, виконано капремонт 18 санвузлів...

Одними з перших протягом 2013–2019 років університет отримав капітально відремонтовану актову залу, студентську їдальню, приміщення під назвою Зимовий сад, спортивний комплекс, відновлено Музей університету. Були реконструйовані та створені абсолютно нові лабораторії, аудиторії, комп'ютерні класи. Серед них: лабораторії води, теплотехніки, енергоєфективності, лабораторія «GameLab», відкрита за проектом Egasmos+, створено комп'ютерний клас лабораторії технології монтажу інженерних систем. Для студентів спеціальності «Дизайн» було відкрито навчальний центр, в аудиторіях стартувала програма створен-

Думки колективу

РЕКТОР КУЛІКОВ «ДІЄ КОНСТРУКТИВНО, З ВИПЕРЕДЖЕННЯМ», «ВІДКИДАЄ ЗАСТАРИЛЕ», «НАПРАЦЬОВУЄ НОВЕ» ...

ня мультимедійних аудиторій, у гуртожитку № 5 – науково-мистецька платформа «Острів» та ін.

Про ректора Кулікова в колективі часто говорять: «Ми всі спостерігаємо з надією на те, що з'явилася людина з сильною волею, енергією, яка знає, що вона хоче і що потрібно...». «Він відкидає усе застаріле і накопичує, напрацьовує «нові якості» в освітній діяльності», «керівник залучає до нашого навчального закладу гідних особистостей, створює їм умови для самореалізації, досліджень, викладання, розвитку студентів не тільки як професіоналів, але і як людей, здатних забезпечити благополуччя своєї родини і країни в цілому...»

Петро Мусійович є випускником нашого закладу 1979 року. «Архітектура і Будівництво» вирішила запитати викладачів, співробітників університету, які багато років працюють тут, що вони знають про ректора. Цікаво, що декілька педагогів згадали студентські роки ректора. Тоді КІБІ очолював ректор Ю.О.Ветров, який зробив значний внесок у розвиток та розбудову нашого вузу. Територія КІБІ в той час являла собою суцільний будівельний майданчик. Із участю бригад студентів, яких очолювали викладачі різних кафедр, розвивалась та зміцнювалась матеріально-технічна база кафедр і лабораторій, організувались нові факультети. Саме тоді Петра Мусійовича й помітив колишній ректор Ю.О.Ветров. Тодішній студент очолював передовий загін добровольців-будівельників, вклавши свою лепту в зведення прибудови до корпусу університету, яка існує і понині.

Давайте згадаємо 28 вересня 2012 року. Цей день став для трудового колективу КНУБА доленосною подією – ми обирали ректора. Тоді Петро Мусійович розкрив свій підхід до діяльності на основі вимог сучасного менеджменту, що стане важливим кроком у зміцненні соціального партнерства та суспільної відповідальності сторін за якість освіти у галузі будівництва і архітектури. Петро Мусійович говорив, що «вважає за необхідне трансформувати в університеті організаційно розпорядчий механізм, який відповідно сучасних вимог забезпечить ефективні організації, технології, процедури та правила функціонування університету... Тепер ми розуміємо, що його просвітницька місія – працювати на майбутнє України – здійснюється».

І.Герасченкова

Спільний учбовий проект

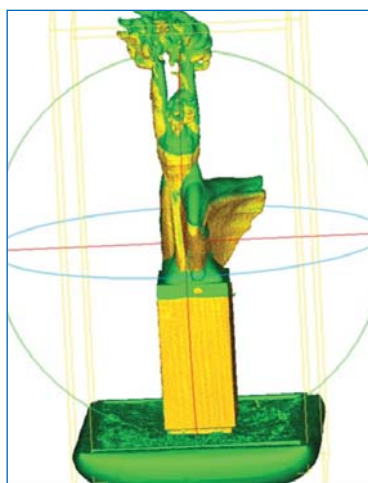
УКРАЇНО-НІМЕЦЬКИЙ ОБМІН СТУДЕНТІВ В КНУБА: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ВИСНОВКИ

№1 Учасники проекту під час польових робіт в Києві (2018р)

Спільний учбовий проект в сфері геодезії та лазерного сканування між КНУБА та Університетом прикладних наук (УПН) м. Ольденбург (Німеччина) на кафедрі Геоінформатики та фотограмметрії цього року відбувся вже в п'яте.

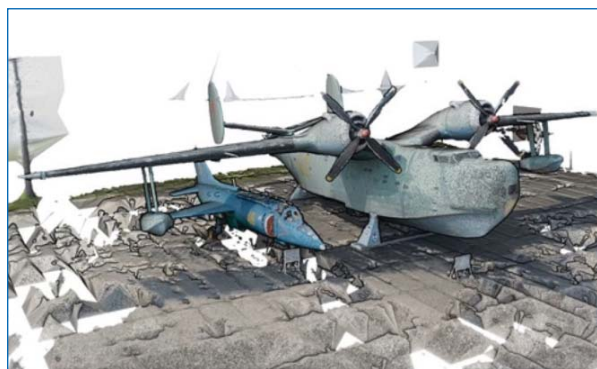
Кожного року студенти з УПН спільно зі студентами КНУБА виконують геодезичне і фотограмметричне знімання, лазерне сканування протягом тижня в Києві (фото 1). Оброблення результатів польових робіт з застосуванням сучасних технологій відбувається в 3D лабораторії Університету прикладних наук в м. Ольденбург. Об'єктами дослідження в різні роки були головний корпус КНУБА, купол торговельного центру на Севастопольській площі, бювет по вулиці Освіти, пам'ятник М.Островському на Повітрофлотському проспекті. Цього року предметом моделювання були експонати Державного музею авіації.

№2 Результати сканування монументу М.Островському на Повітрофлотському проспекті сканером Leica BLK360

Результатами спільних проектів є хмари точок, 3D та 2D моделі, обмірні креслення (фото 2, 3, 4). Під час роботи студенти створюють елементи віртуального середовища міської інфраструктури, що в подальшому може бути предметом окремих досліджень та розробок. Трьохвимірні та BIM моделі, віртуальна та доповнена реальність пам'яток архітектури міста є цінним надбанням для збереження об'єктів культури і мистецтва, а також для проведення інвентаризаційних та реставраційних робіт, охоронних заходів і розкриття туристичного потенціалу Києва.

В рамках спільного учбового проекту між КНУБА та Університетом прикладних наук м. Ольденбург 12 квітня 2019 року в Київській міській державній адміністрації відбулась зустріч студентів – учасників обміну з мером м. Київ Віталієм Кличко (фото 5). На зустрічі були присутні проф. Томас Люман, пер-

№4. Результат фотограмметричного знімання об'єкту Державного музею авіації Гідроплану

ший проректор КНУБА Чернишев Д.О., в.о. декана факультету ГІСУТ КНУБА Нестеренко О.В., викладачі кафедри Геоінформатики і фотограмметрії Горковчук Ю.В. та Горковчук Д.В. і студенти – учасники цьогогорічного проекту.

Зустріч почалась з привітань мера В. Кличка студентів та присутніх, під час якої він розповів про історію та перспективи міста, а також підкреслив важливість залучення молоді до всіх процесів його розвитку. Далі проф. Т. Люман повідомив про українсько-німецьку співпрацю між університетами, про-

ведену діяльність та її результати, зокрема про проект студентського обміну в сфері геодезії та лазерного сканування. Доцент Юлія Горковчук презентувала результати роботи зі знімання та трьохмірного моделювання різноманітних будинків та споруд, зокрема об'єктів культурної спадщини в м. Києві. Презентація супроводжувалась демонстрацією сучасного лазерного сканера Leica RTC360 за технічної підтримки компанії «Навігаційно-геодезичний центр».

Перший проректор КНУБА Денис Чернишев доповів про стан залучення студентів КНУБА до виконання проектів КМДА, а також подарував меру альбом випускних робіт студентів архітектурного факультету. Під час дискусії студенти мали змогу поставити питання, зокрема цікавилися розвитком технологій в ВНЗ Києва, майбутніми кроками КМДА для покращення навчальної

матеріально-технічної бази та чи повернеться молодший брат Віталій Володимир Кличко в професійний спорт. Завершилась зустріч спільним фото.

Дякуємо меру Віталію Кличку за змістовну та мотиваційну розмову, а також підтримку про-

ектів в сфері геодезії та лазерного сканування, зокрема за придбанням обладнання.

Окрім навчальної в межах проекту проводиться і культурна програма. Як керівниками проекту так і самими студентами організуються низка заходів, спрямованих на культурний обмін, зокрема екскурсії цікавими місцями Києва, Ольденбурга, Бремена, Гамбурга; прогулянки на пароплаві Дніпром; відвідування музею народної архітектури і побуту Пирогово; тур на каное та каяках; екскурсія в музей

Виставки

РОСЛИНИ АФРИКИ

12 жовтня ми побували на виставці кактусів і сукулентів, що проходила в Київському міському Будинку природи на вул. Рогнединській, 3. Це була заключна в цьому 2019 року виставка.

Жовтень – пора цвітіння суперсукулентів – мініатюрних рослин Африканського континенту, у яких на батьківщині саме в цей час починається пік цвітіння.

Відвідувачів на виставці було дуже багато, як і декоративних і колекційних кактусів різноманітних родів і видів. Були також і інші сукуленти і яскраві композиції з ними, рослини в стилі бонсай.

Крім рослин на виставці можна було придбати різноманітну літературу, супутні товари, горщики, сувеніри, отримати консультації по догляду.

Світлана Симончук, Тамара Вовченко, студенти 2 курсу КНУБА

Universum в Бремени; вечірки у студентів, тощо.

До головних результатів проекту обміну можна віднести набуття значного досвіду вирішення практичних завдань із застосуванням найсучасніших технологій та встановлення міжнародних зв'язків між студентами України та Німеччини.

Ю.В.Горковчук, Д.В.Горковчук, викладачі кафедри Геоінформатики і фотограмметрії КНУБА

№3 Трьохмірна модель головного корпусу КНУБА

№5 Зустріч учасників проекту з мером м. Київ Віталієм Кличко 12 квітня 2019р.

Наші випускники

ПРЕСТИЖ ЗАКЛАДУ – ЯКІСНА ОСВІТА, ПРОФЕСІЙНО ПІДГОТОВЛЕНІ ФАХІВЦІ. ЗНАННЯ, УМІННЯ, НАВИЧКИ, ОТРИМАНІ І ЗАКРІПЛЕНІ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ У ВНЗ...

Михайло Кузьмич Сукач – доктор технічних наук, професор кафедри будівельних машин, автор понад 600 наукових та навчально-методичних праць, серед яких 15 монографій, 310 статей, 38 навчальних посібників і підручників... Випускник КНУБА 1976 року. Пріоритет його наукових розробок підтверджено 28 авторськими свідоцтвами і патентами на винахід, закордонними публікаціями, зокрема: «Трансфер інноваційних технологій» (монографія), Saarbrücken, Germany: Palmarium Academic Publishing, 2014, 482 с.; 8-ма статтями, індексованими наукометричною базою Scopus, і 3-ма – опублікованими у видавництві Springer (USA). М.К.Сукач – член Президії Академії будівництва України, керівник галузевого відділення «Машини і механізми для спеціальних процесів» (2003), дійсний член Академії інженерних наук України (2004), член Національного комітету України з теоретичної та прикладної механіки (2005), іноземний член Польської Академії Наук (2010).

та ін. натурних випробуваннях. Розробили інноваційні методи, пристрої і обладнання для визначення робочих навантажень машин під водою. Що дало науці впровадження результатів наукових досліджень у виробництво?

Мені пощастило долучитись до надзвичайно цікавої й потужної програми

використання землерийних машин шляхом забезпечення відповідності їхніх параметрів реальним умовам експлуатації на глибині до 6500 м. Для проведення подальших пошукових, науково-дослідницьких і проектно-конструкторських робіт зі створення і експлуатації глибоководних видобувних комплексів потрібні міжнародне співробітництво

книжок та багато інших публікацій, сподіваюсь на нові видання. Багато сил і часу віддаю навчальному процесу й науковій підготовці молоді. Наразі заключили 4 міжнародні угоди про співпрацю між КНУБА і Польською Академією Наук (OL PAN, 2013), мобільність студентів КНУБА і Природничого університету в Любліні (Програма подвійного диплому магістрів, 2017), спільне з Університетом науки і технології Цзянсу (Китай) та Сілезьким технологічним університетом

(Польща) видання міжнародних наукових журналів (2019). Хочеться вірити, що невдовзі здолаємо й вимоги наукометричних баз Scopus та/або WoS.

7. Яке Ваше життєве кредо?

Пройдено не малий життєвий шлях, є певні досягнення, але багато залишилось не зробленого. Здається, світ тільки-но почав розкриватись – часу не вистачає. Адже, філософ Сократ мав рацію, стверджуючи «Я знаю, що я нічого не знаю», коли відмовився від запропонованого грецьким оракулом титулу наймудрішої в світі людини... Як багато ще хочеться побачити, зрозуміти, встигнути!

8. Звідки черпає силу, натхнення, витривалість?

Мій тил, натхнення, мої надії й насага – в моїй родині. Понад 40 років сімейне щастя зі мною ділять дружина Людмила, два сини Олексій і Сергій з невістками та чотирма внуками. Захоплююсь бадмінтоном, лижами, високігорним туризмом...

Інтерв'ю вела І.Герасценкова

Професор Сукач – заступник голови спеціалізованої вченої ради Д 26.056.08 при КНУБА за спеціальностями 05.05.02, 05.05.04, член спеціалізованих вчених рад (Д 35.072.03, К 45.052.06) при інших національних університетах України (Львів, Кременчук). Член державних акредитаційних комісій МОН України.

Михайло Кузьмич Сукач є головним редактором двох міжнародних наукових журналів «Підводні технології: промислова та цивільна інженерія», «Transfer of Innovative Technologies», всеукраїнського збірника наукових праць «Гірничі, будівельні, дорожні та меліоративні машини», тематичний редактор журналів «Motrol» (Люблін), «Тека» (Жешув), «Econtechmod» Польської Академії Наук. Майже 40 років життя професора Сукача М.К. пов'язано з Київським національним університетом будівництва і архітектури. Тут він навчався, пройшов шлях від асистента до професора кафедри будівельних машин, передаючи набутий досвід студентській молоді...

Газета А+В вирішила задати пану професору, кілька запитань, які зацікавлять не лише студентів...

1. Михайло Кузьмич, ви висококваліфікований фахівець у галузі землерийного машинобудування, автор теорії різання в'язкопластичних ґрунтів, Ви внесли значний вклад у дослідження робочих процесів та створення глибоководних ґрунто-розробних машин... Ваш науковий стаж – 36 років... Чим для Вас є наука?

Наукою мріяв з дитинства, коли, будучи школярем, спостерігав за своїм батьком, який демонстрував «перли винахідливості» в галузі машинобудування, патентуючи понад 1000 винаходів і рацпропозицій. Коли ж сам доторкнувся до премудростей науки, відчув неймовірне творче піднесення, що надає снаги й дотепер.

Закінчивши факультет автоматизації будівельного виробництва, працював у системі Міноборонпрому СРСР, брав участь у проектуванні та будівництві інженерно-лабораторних, виробничих цехів, випробувальних камер й обладнання заводу «Арсенал». Після призову до лав радянської армії протягом 1980–1982 рр.

був головним енергетиком та головним механіком управління інженерних робіт на космодромі Байконур, здобуваючи досвід спорудження об'єктів спеціального призначення, у тому числі ракетного монтажно-випробувального комплексу, злітно посадкової смуги проекту «Буран», а також житлового фонду.

2. Ви брали участь у дослідно-промислових рейсах в акваторіях Чорного й Балтійського морів та Тихого океану (регіон Кларіон-Кліппертон)

«Світовий океан». Справа в тім, що переважна частина світових ресурсів зосереджена саме в океані, який за площею більше ніж у двічі перевищує суходіл земної кулі. Тільки розвіданих на сьогодні запасів морських родовищ поліметалічних конкрецій, газогідратів, морських сапропелів та ін., що мають у своєму складі майже усю таблицю Менделєєва, людству вистачить на сотні і тисячі років. А от проблеми глибоководного виробництва виявились набагато складнішими за освоєння космічного простору.

Науковці нашого університету брали участь в багатьох проектах НДПІ «Океан-геофізика» (Геленджик), НПО «Північ-моргеологія» (Санкт-Петербург), Всесоюзного інституту мінеральної сировини (Москва). Результати наукових досліджень використані в інституті НДПІокеан-маш (Дніпропетровськ) при створенні глибоководної видобувної установки, в

во, широка кооперація фірм та підприємств гірничого промислу. Це дозволить вже в найближчому майбутньому підготуватись до промислового освоєння морських родовищ мінеральної сировини і енергетичних ресурсів.

3. Чи подобається Вам навчати молоде покоління? Як у вас з ним стосунки?

Впевнений, що за молодим поколінням наше майбутнє, не зважаючи на усі негаразди й складнощі сьогодення. Хай зауважить мені навчальний відділ, але інколи практикую відхилення від лекційної тематики на користь спілкування за вільним вибором студентів, зокрема з питань, які наразі цікавлять аудиторію, висловлюючи своє ставлення до поточних подій та відповідаючи на злободенні питання. Здавалося б, не пов'язані з тематикою речі, але спонукають до роздумів та творчого мислення, і студентам це подобається.

5. Чи є різниця поколінь студентів вашого часу і нинішніх?

Нинішнє покоління значно відрізняється від своїх попередників, це неминуче й закономірно – у них різні погляди, інші пріоритети, ніж були ще пару десятків років тому. Вплив Інтернету на підсвідомість, мабуть, немає сенсу спростовувати. Найбільш допитливі такі усвідомлюють, що світова павутина з її інформаційним та комунікативним ресурсом спроможна надати потужного поштовху до інноваційної творчості. І от показово, що у проведеному цього року в КНУБА 5-й МНПК «Transfer of Innovative Technologies 2019» (http://library.knuba.edu.ua/node/37841) взяли участь понад 30 магістрантів і студентів, які презентували нові ідеї й креативні проекти, насамперед з інформаційних технологій та архітектури, а 4 науковці апробували й успішно захистили свої дисертації.

6. Як ставитесь до життя: песимістично чи оптимістично? Чим це обумовлюється?

Звісно оптимістично, ще багато планів попереду. Маючи понад пів сотні

Пам'ятають університет ВІДВІДАВ «ДРУГУ БАТЬКІВЩИНУ»

Ось, що розповідає начальник відділу по роботі з іноземними студентами Василь Петрович Шик: До України завітала кубинська урядова делегація. Було

Як приємно усвідомлювати представникам вищого навчального закладу, що випускники пам'ятають час навчання у університеті, в даному випадку – КНУБА.

приємно бачити у складі делегації випускника 1981 року факультету промислового і цивільного будівництва Маріо Франциско. Понад 35 років Маріо не був в Україні і він не міг не скористатись можливістю, щоб не відвідати університет. Під час зустрічі з ректором Маріо ділився спогадами про роки перебування на своїй «другій батьківщині», яка дала йому пугівку в життя.

За матеріалом сайту університету

Презентація книги

МЕЧЕТІ АЛЖИРУ: АРХИТЕКТУРНІ ТА УРБАНІСТИЧНІ АСПЕКТИ

тив і яскраві нічні зірки.

Не всім, мабуть, відомо, що означає це слово «Магриб»... Ця назва збереглася в арабській мові і понині. До цього часу так арабською мовою зветься Марокко. Традиційно Магрибом зветься земля між Сахарським Атласом на півдні та атлантичним чи середземноморським берегом на півночі, тобто північні частини Марокко, Алжиру та Тунісу. Магрибом ще називають час після заходу сонця, коли необхідно зробити обов'язкову молитву.

Що ми ще знаємо про Алжир? Відповіді на це – у книзі Миколи Дьоміна, Юлії Івашко і Кюідера Резги, в якій розглядається феномен самотньої ісламської архітектурної школи Алжиру, яка сфор-

17 вересня 2019 р у Державній науковій архітектурно-будівельній бібліотеці імені В. Г. Заболотного відбулася презентація книжки Миколи Дьоміна, Юлії Івашко і Кюідера Резги «Мечеті Алжиру: архітектурні та урбаністичні аспекти».

Авторами книги є наші кнубівські вчені: доктор архітектури, професор, завідувач кафедри міського будівництва **Микола**

Дьомін, доктор архітектури, професор, викладач кафедри основ архітектури та архітектурного проектування **Юлія Івашко** та аспірант кафедри основ архітектури і архітектурного проектування **Кюідер Резга**.

Про аспіранта кафедри, громадянина Алжиру **Кюідера Резгу** ми вже писали. Він в травні 2019 – го захистив дисертацію на тему «Національна ідентичність і зовнішні впливи в архітектурі мечетей Алжиру (XI ст.-1830 рр.)». Це був міжнародний захист кандидатської дисертації на архітектурну тему. На нього були запрошені іноземні науковці – вчені з Краківської Політехніки імені Т.Костюшко, які взяли участь в обговоренні дисертації.

Автор книги **Кюідер Резга** має багаторічний практичний досвід в проектуванні і будівництві житлових будинків і мечетей, він брав участь в конкурсах на проектування нових мечетей в м. Алжир та м. Оран, є автором багатьох наукових публікацій в збірниках України та Польщі.

Трохи про видання. Загадковий Магриб, відомий з давніх казок і лицарських легенд. Таємничий Алжир з пустелею Сахара і бедуїнами на верблюдах, найсмачніші в світі фініки і руїни давніх фортець, спів муедзінів з мінаре-

мувалась на стику багатьох культур – давньоримської, візантійської, арабської, берберської, перської, Аль-Андалус, іспанської, португальської, османської.

Видання це доповнене ілюстраціями і розраховане на архітекторів, мистецтвознавців, богословів, істориків, реставраторів і широке коло читачів.

Издания о Киеве

АРХИТЕКТУРА МЕЖВОЕННОГО КИЕВА

Нельзя не рассказать о еще одной презентации книги, которая больше всего близка киевлянам. Новая книга открывает собой серию изданий о межвоенном Киеве.

Прошла она в конце мая 2019 года тут же, в Государственной научной архитектурно-строительной библиотеке имени В. Г. Заболотного. Исследователь архитектуры, доктор философии **Семен Широчин** представил новое издание «Архитектура межвоенного Киева. Школы. Ясли. Детсады».

В ней впервые идентифицированы и перечислены все школьные здания (в том числе разрушенные в 1941–2018 гг.), фамилии авторов проектов, типовые и индивидуальные проекты школ, годы их строительства и архитектурные решения. Вот несколько интересных отрывков из книги.

...Многие киевляне учились в школах, построенных в сталинское время. Эти 3–4 этажные здания похожи друг на друга планировкой, расположением кабинетов и другими деталями уже стали привычной частью города. Многие из них были построены в очень короткий период времени: с 1935 по 1939 год. И за ними стоит серьезная работа архитекторов того времени.

Новые гуманные соображения выдвигали множество требований к архитектуре. Особенно к школьным зданиям. Продумывались мельчайшие факторы, которые могли бы повлиять на учебный процесс.

Начнем с местоположения школы. Для её строительства участок земли должен был быть сухим, открытым, удаленным от шума и промышленных предприятий. Также требовалось наличие небольшого уклона для стока поверхностных вод – чтобы школьники не были вынуждены перепрыгивать лужи, скопившиеся вокруг школы.

Помимо самого здания школы, на участке необходимо было разместить ещё и различные подсобные помещения, а также спортивную площадку. Размер спортивной площадки был зафиксирован в 1935 году: 160х90 метров. С 1948 года в школах требовалось наличие физкультурного зала для проведения занятий вне зависимости от погоды и времени года.

ИНДИВИДУАЛЬНЫЙ ПРОЕКТ АРХИТЕКТОРА И.Ю.КАРАКИСА

Индивидуальный проект музыкальной школы-десятилетки в Музыкальном переулке (Киев, район улицы Прорезная), был построен по проекту архитектора И.Ю.Каракиса в 1935–1937 году. Школа строилась для музыкально одаренных детей, которые параллельно с общими дисциплинами, глубоко изучали музыку. В школе было 25 музыкальных классов. Это значит, что каждый класс не

должен был мешать другим. Чтобы добиться максимальной звукоизоляции Иосиф Каракис придумал обустроить каждый класс тамбуром и двойными перекрытиями из звукопроницаемых материалов. В школе существовала и специальная аудитория для групповых занятий, хоровых и оркестровых репетиций...

Семен Широчин заметил, что в процессе исследования ему пришлось распутывать узел противоречивых датировок строительства школ, особенностей проектов, давать анализ провала строительных сезонов и т.д.

Автор рассказал, что во время работы над книгой он установил фамилии авторов проектов и давно забытых руководителей строительства, также нашел сведения об отдельных строителях, возводивших эти школы. Читатели также, независимо от места рождения, смогут узнать из книги о своих школах, ведь типовые проекты возведения таких зданий применялись не только в Киеве, но и в других городах Украины.

Помимо парадной истории творческих достижений и трудовых подвигов, читателю открывается и изнанка эпохи – воровство, халтура и тяжелые бытовые условия.

Семен Широчин рассказал, что также исследовал детские ясли и сады, историю их строительства, имеет информацию о зодчих, их проектировавших. Новая книга написана на основе более, чем 400 источников информации, иллюстрирована материалами из Государственного архива Киева, Национального заповедника «София Киевская», Национального Архива-музея литературы и искусства, журналов «Соціалістичний Київ», «Радянський Київ»...

ОТЗЫВЫ О КНИГЕ

Их написали тоже киевляне.

Один из них – выпускник архитектурного факультета нашего университета 1993 года – **Андрей Пучков. Архитектуровед, культуролог, историк.** Доктор искусствоведения. Работает в Институте проблем современного искусства Академии искусств Украины, заместитель директора по научным вопросам.

«И то, что Семену Широчину пришлось в голову «порыться и собрать» то, до чего дотянулась его любопытная рука,

сбить в книгу и пред'явить, – мемориальный поступок, памятник его собственному детству, которое у каждого свое...»

Лев Шевченко, исследователь архитектуры, журналист:

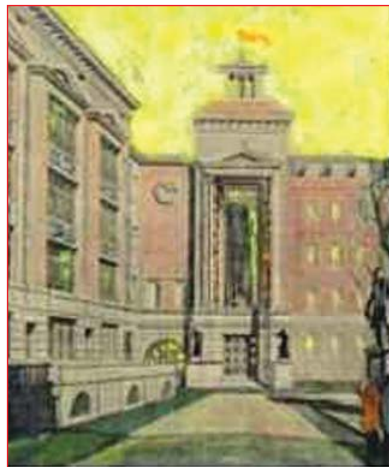
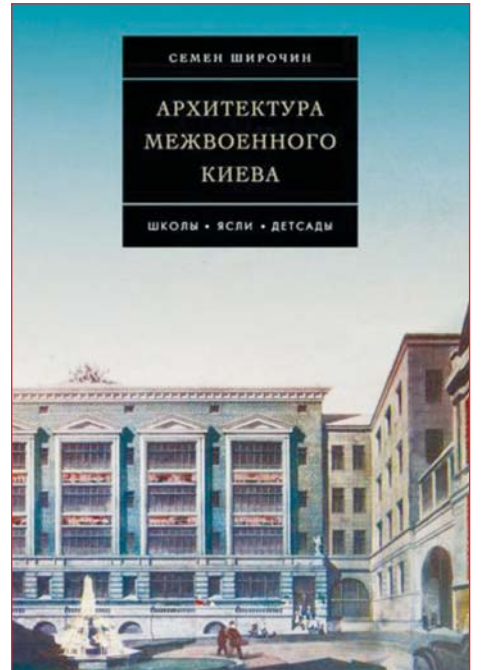
«Книга Семена Широчина о сталинских школах – первое и пока единственное столь масштабное издание о том, как разворачивалось массовое образование в Украине 1930-х–1940-х годов. Работа исследователя дает четкую картину о строительстве каждой довоенной школы и каждого довоенного детского сада на обоих берегах Днепра в Киеве...»

Довоенная программа строительства школы подготовила почву для массового образования в послевоенной Украине. Именно благодаря ей мы имели школу практически в каждом дворе и по несколько детских садов в микрорайоне. К сожалению, сейчас этот опыт не применяется, и новые районы Киева остаются без образовательных учреждений...»

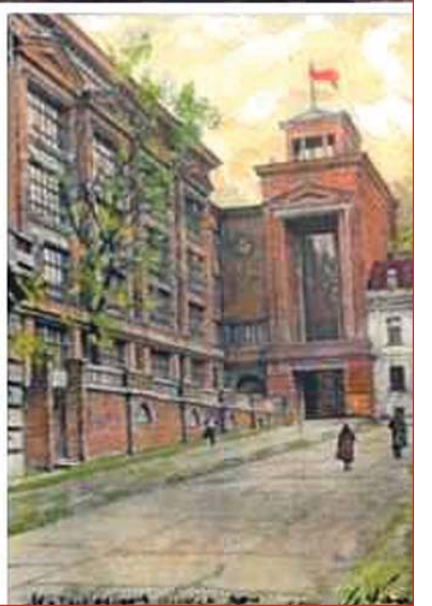
Олег Юнаков, издатель, правнук архитектора Иосифа Каракиса, чистый автор «Архитектуры и Будівництва»:

«Книга является информационным сокровищем для тех, кто изучает историю строительства учебных заведений и погружает в таинственный мир прошлого, пропитанного ароматом киевских каштанов и запахом только что напечатанных букв...»

Подготовлено газетой

Музыкальная школа в Музыкальном переулке. 1935 г. Проект И.Каракиса.

Безценный дар Киеву

ВЫДАЮЩИЕСЯ УКРАИНЦЫ СВОЕГО ВРЕМЕНИ. ВАРВАРА И БОГДАН ХАΝЕНКО

Супруги Ханенко

...Старшая дочь Николая Терещенко Варвара Николовна родилась в 1852 году в глуховском фамильном имении, где получила традиционное для XIX века домашнее образование. В доме Терещенко, где кроме Варвары росли еще пятеро детей (Иван, Александр, Мария, Ольга и Елизавета), царила атмосфера взаимного уважения. Детям подавали пример безраздельной преданности не только делу, которое основал дед Артемий, но и фамильной традиции семьи – собирательству.

Быть Терещенко означало не просто быть богатым. Принадлежность к этому роду предполагала незаурядную работоспособность, колоссальную энергию и увлеченность своим делом – делом своего рода, семейный кодекс чести, от которого они никогда не отходили.

Была у всех Терещенко и еще одна общая черта – любовь к живописи. Коллекция картин этой семьи впоследствии положила начало четырем киевским музеям, а пока...

22-летняя Варвара выходит замуж за Богдана Ивановича Ханенко. Богдан Иванович Ханенко – потомок гетмана Правобережной Украины Михаила Ханенко, а также Николая Ханенко, генерального хорунжего Кирилла Разумовского, который и подарил роду обширные имения на Черниговщине. После Николая Артемьевича сахарную империю Терещенко возглавил именно Богдан Иванович, как человек удивительных организаторских способностей.

ЛЮБОВЬ К МУЗЕЙНОМУ ДЕЛУ

После окончания юрфака Московского университета Богдан Ханенко некоторое время работал в Петербурге, затем молодожены в 1876 году жили в Варшаве, где муж состоял членом окружного суда. Оттуда они регулярно выезжают на аукционы в Вену, Мадрид, Рим, Берлин. Однажды Богдан купил сразу пять полотен средневековых мастеров. За пять варшавских лет коллекция картин и предметов старинного искусства удвоилась. При возвращении в Киев Ханенкам понадобилась для перевозки картин половина вагона.

Чтоб разместить это богатство в Киеве, Богдан Ханенко строит дом на ул. Терещенковской по проекту питерского архитектора Мельцера. Каждый зал усадьбы – неповторим, создан по эскизам Врубеля, Котарбинского и того же Мельцера. Особое придыхание вызывает у всех картина, написанная в 1640 году Сурбараном «Натюрморт с мельницей для шоколада». Картину он приобрел в Питере почти за бесценок, как и некоторые другие шедевры, хранившиеся в том же доме на чердаке (хозяин дома называл все это «хламом»). Сравнительно недорого достал-

ся Богдану Ивановичу и Веласкес в Берлине, и Караваджо, и Беллини, и Донателло. И еще многие шедевры. Суммарно это, конечно, огромное средства, но все же он умел покупать! Когда в начале XX века Ханенко позвали

Музей живописи имени Богдана и Варвары Ханенко

всех именитых киевлян и явили взору «Портрет инфанта Маргариты», кисти Веласкеса, гости ахнули.

В конце XIX века Богдан Ханенко отказывается от адвокатской практики. У него был еще целый ряд серьезных должностей (глава Киевского комитета торговли и промышленности, член советов нескольких банков, глава Товарищества заводов братьев Терещенко и т.п.).

Главное дело его жизни связано с должностью главы «Київського товариства старожитностей і мистецтва». В 1894 году решено было создать в Киеве городской музей. Для этого собрались представители власти и меценаты (Тарновские, Терещенки, Бродские, Василий Семиренко). Историки, Лазаревский и Антонович, поручают Богдану Ханенко написать устав музея и наделить его главными полномочиями в деле создания. Он составил список господ хороших, которые могли иметь исторические ценности (таких оказалось свыше 200 человек) и обратился письмом к каждому с просьбой... присылать экспонаты, и помочь средствами. Деньг собралось около 70 тысяч рублей. Всего надобно было 300 тысяч. Богдан Иванович поехал в Петербург просить у правительства, но ничего не вышло.

В это время в Киев на освящение Владимирского собора и закладку храма в Покровском монастыре приехал император Николай. Царь смилостивился на 50 тысяч из казны, недостающую часть «дособирали» по всей Украине среди меценатов.

Несмотря на безбедную жизнь, Варвара не шиковала. Она готова была потратить баснословные суммы на приобретение новой картины или иконы, но при этом не носила украшений. Сведений об этой удивительной женщине практически не сохранилось. Архив Ханенко бесследно исчез. Пропали также два портрета Варвары Николовны, написанные во время ее пребывания в Париже. Воспоминания современников в образный портрет вносят лишь несколько штрихов: женщина была ниже среднего роста, пол-

В прошлом номере газеты мы рассказывали об известных украинцах-меценатах – представителях семьи Терещенко. Но в статье ничего почти не было сказано о дочери Николая Терещенко – Варваре Ханенко. Именно она с супругом Богданом собрали коллекцию живописи и др. и подарили ее Киеву. Это Музей западного и восточного искусства по ул. Терещенковской 15.

ненькая, но очень элегантная в одежде и с утонченными манерами.

Психологический же образ Варвары Ханенко, представление о ее характере складывается из отдельных отрывистых воспоминаний знакомых, друзей и слуг. Она с радостью рассказывала любому гостю историю каждой картины из своей коллекции, щедро одаривала слуг, по-матерински заботилась о них, а проходя мимо лакеев в городском музее, незаметно подкладывала им деньги.

Как и вся семья Терещенко, супруги Ханенко поддерживали финансово больницы, приюты, школы и училища. Наряду с другими уважаемыми меценатами они внесли свой вклад и в строительство Политехнического института.

МАГАЗИН УКРАИНСКИХ ТКАНЕЙ В ЛОНДОНЕ

Лично Варваре Николовне принадлежало поместье Оленевка теперешнего Фастовского района. Там она основала мануфактурные мастерские для девушек и парней. «... По окончании общей школы девушки поступали в школу домоводства; в ней в течение двух лет обучались ткацкому ремеслу. По окончании курса каждая ученица получала бесплатно ткацкий станок со всеми принадлежностями...».

«Мальчики по окончании курса в народной общеобразовательной школе

тельную их часть составляли сокровища Варвары и Богдана Ханенко. Их личная коллекция тогда оценивалась в 134 тысячи рублей.

За активность при создании музея Богдану Ханенко было присвоено звание действительного статского советника (это равно генеральскому чину). В специальном представлении губернатора царю так и писалось: «Благодаря неустанным трудам и материальной поддержке Ханенко, в настоящее время музей обладает обширными коллекциями».

Варвара в молодости

нужь Варваре Николовне, пережившей супруга на пять лет.

Весной неспокойного 1917 года Варвара Николовна потеряла больше чем мужа – верного друга и союзника. В

вила дарственную. Согласно ей, особняк, всю художественную коллекцию и библиотеку она отдавала Украинской Академии наук, если будут выполнены условия десяти (10) пунктов. Наследница просила всего лишь, чтобы музей, на создание которого ушло 40 лет жизни, носил имена его создателей, чтобы она сама, сколько хватит жизни, оставалась смотрительницей музея,

чтобы коллекция была доступной всему народу, и при музее был создан Институт истории искусства.

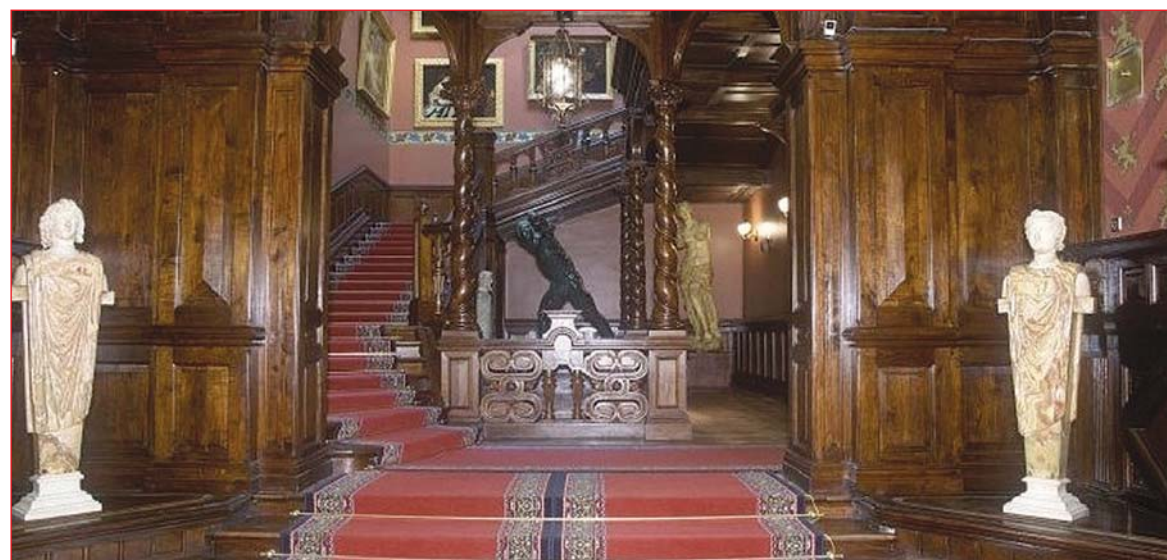
Но Академия наук не спешила принимать дар. Большевики, придя в Киев во второй раз, «национализировали» (а попросту говоря, конфисковали) музей и выделили Варваре Николовне для проживания крохотную комнатку на антресолях

собственного дома. В 1919 году пришедшие на смену советским властям денкины, вернули музей владелице. Через год после всех перипетий, Академия наук согласилась – таки принять бесценный дар...

Стоит ли говорить о том, что ни одно из 10 условий Варвары Ханенко не было выполнено? Большевикское руководство заставило Академию наук убрать из названия музея имена основателей, мотивируя тем, что за супругами Ханенко не числится революционных заслуг, связанных со служением пролетарской культуре. Академии наук настоятельно советуют подыскать более подходящую особу для названия музея.

Вопреки воле Варвары Николовны, большевики разделили коллекцию: часть продали в США и Великобританию; много картин передали в запасники Эрмитажа. Во время оккупации фашисты вывезли 474 картины, 10 скульптур и около 25 тысяч гравюр.

Судьба пощадила Варвару Ханенко – она не увидела, как растаскивается бесценное собрание, дело жизни всех поко-

Внутри музея имени Б. и В. Ханенко. Ул. Терещенковская, 15

поступали в столярную мастерскую, в которой обучались... три года. Окончив курс, каждый ученик получал полный комплект столярных инструментов, материалы для работы и...помощь по сбыту изделий».

Варвара Николовна лично заботилась как о качестве продукции, приглашая к сотрудничеству известных художников, так и о сбыте произведений народных мастеров. Для этого она открыла специальный магазин в Лондоне по продаже ковров и тканей Оленевской мастерской и др. регионов.

Кроме того, Варвара Николовна организовала Киевское кустарное общество (скромно отказавшись при этом от должности руководителя), которое поддерживало мастеров гончарства, ткачества и вышивки.

МУЗЕЙ ВСЕЙ ЖИЗНИ

Музей освятили в 1904 году. Имел он в то время 3145 экспонатов, значи-

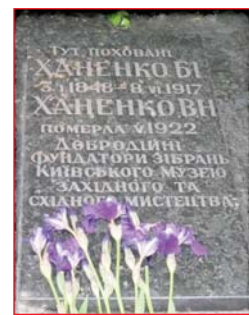
это время из Киева уже уехали все представители семьи Терещенко. Варвара оставалась в городе одна. В память о Богдане, она продолжила хранить все, что осталось от домашнего музея.

Вскоре после похорон мужа невероятными усилиями ей удалось вернуть часть коллекции, вывезенную во время Первой мировой войны в Петроград. Через год командование немецкой армии, находящееся в Киеве, предложило Варваре Ханенко на выгодных условиях вывезти художественные ценности в Германию с тем, чтобы основать там музей. Наследница не смогла предать идеалов семьи и отвергла заманчивое предложение.

УЗНИЦА В СОБСТВЕННОМ ДОМЕ

15 декабря 1918 года, на второй день после вступления в город войск Директории, Варвара Николовна соста-

лений ее семьи. Варвара Николовна умерла 7 мая 1922 года. Любимую хозянку похоронила преданная служанка Дуся на кладбище у Выдубицкого монастыря рядом с могилой мужа. Есть воспоминания, что на их могиле какое-то время стоял крест с надписью «Ханенкам от Дунаши, верной служанки».

Могила супругов Ханенко в Выдубецком монастыре Киева

Подготовлено газетой по материалам книг и интернета

Наука

V МІЖНАРОДНА МІЖДИСЦИПЛІНАРНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ В ПОЛЬЩІ. ВІДБУЛАСЬ ЗА БЕЗПОСЕРЕДНЬОЇ УЧАСТІ КНУБА, АКАДЕМІЇ БУДІВНИЦТВА УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК

З 25 по 27.09.19 в Польщі, у місті Вісла відбулась V Міжнародна міждисциплінарна наукова конференція ROZ-WOJ SPOLECZNY WOBEC WARTOSCI

Олександра Кузіор. Всього в конференції взяло участь 155 учасників.

Підтримали конференцію і направили свої привітання Уряд Польщі, Президенти

2. Методологія управління оцифруванням підприємств (М.М.Климчук) англійською мовою.

3. Необхідні чинники успішного розвитку будівельної організації (В.І.Савенко, І.В.Куценко, С.І.Доценко) польською мовою.

4. Задачі управління, що випливають з необхідності забезпечення оптимальних режимів матеріально-технічного постачання об'єктів будівництва (В.І.Савенко, С.П.Пальчик) англійською мовою.

Разом з привітальним листом ректора КНУБА професора Кулікова П.М., матеріалами про наш університет учас-

никам конференції було роздано для ознайомлення 20 екземплярів останнього номера газети «Архітектура і будівництво». Від академії будівництва України Головному відповідальному організаторові і модераторові конференції, професору Олександрі Кузіор було урочисто вручено диплом іноземного члена, академіка АБУ.

Польські колеги виразили вдячність за підтримку конференції і висловили намір брати участь в конференціях КНУБА.

В.І.Савенко
професор кафедри організації і управління будівництвом

Пленарне засідання Привітання.

ЕТУКА-TECHNIKA-SPOLECZENSTWO, блискуче організована і проведена кафедрою прикладних наук відділу організації і управління польського університету Шльонська політехніка за участі співорганізаторів: Київського національного університету будівництва і архітектури, Національної академії наук України, Академії наук і бізнесу Великобританії, Словацького центру прикладної ділової етики. Головним організатором і модератором усіх заходів була професор

національної академії наук (Патон Б.Є.) і Української академії наук (Онїшко О.Ф.), ректор КНУБА (Куліков П.М.), директор представництва Польської академії наук в Україні (Генрик Собчук) та багато інших.

Направили тези доповідей і представники КНУБА, які були доведені до уваги учасників конференції і опубліковані у спеціальному збірнику:

1. Розвиток когнітивних технологій в Україні (В.І.Ткаченко) англійською мовою.

Англомова секція прикладних наук

Пам'ятатимемо

ІВАН ЮХИМОВИЧ ДАНИЛЕНКО

Перестало битися серце **Івана Юхимовича ДАНИЛЕНКА** – Героя України, відомого фахівця у галузі будівництва, Заслуженого будівельника України, Лауреата Державної премії України в галузі архітектури...

Іван Юхимович Даниленко – повний кавалер ордена «За заслуги», Дійсний член Академії будівництва України та ін. нагород СРСР. Голова правління ОАО «Трест «Київськбуд-6» (1995—2007). Випускник Київського інженерно-будівельного інституту 1968 року.

Народився Іван Юхимович 31 січня 1931 року в с. Мойсієвка Шрамківського району Черкаської області.

Трудову діяльність розпочав у 1955 році муляром будівельного управління № 25 треста «Київськбуд-5». Пройшов шлях від майстра, виконроба, головного інженера будівельного управління до керуючого трестом (з 1980 по 1995 рік). Дванадцять років очолював правління ОАО «Трест «Київськбуд-6».

Під керівництвом І.Даниленка споруджено понад 1000 об'єктів різного призначення в Києві, зокрема споруди Деснянського і Дніпровського водопроводів, об'єкти для ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, житлові масиви Дарниці, Русанівки та Березняків, житлові будинки Подолу, Позняків і Осокорків, підприємства виробничої бази АТ «ХК «Київськбуд», промислові об'єкти: домобудівний комбінат № 4, деревообробний комбінат № 6, завод залізобетонних виробів № 5, центральне сховище Національного банку України, реконструйовано Палац культури «Україна», головна вулиця Києва Хрещатик, Михайлівська та Софійська площі, вул. Грушевського, Мазепи, прокладені лінії тролейбусних маршрутів, споруджені академія Національного банку України, поліклініка для дорослих на Троєщині і багато інших.

Віддати останню шану колезі – будівельнику прийшли Герої України, випускники КНУБА: **О.О.Омельченко**, екс-голова КМДА, екс-мер Києва, народний депутат України, почесний професор КНУБА; **П.С.Шилук**, Президент корпорації «ДБК-Житлобуд», Заслужений будівельник України, президент Будівельної палати України, професор; **М.І.Орленко**, Президент корпорації «Укрреставрація», Заслужений будівельник України, кандидат технічних наук та ін...

Завдяки людським якостям, професійному досвіду та знанням Іван Юхимович Даниленко користувався великою повагою серед працівників будівельної галузі всієї України.

Київський національний університет будівництва і архітектури висловлює глибокі співчуття сім'ї та близьким Івана Юхимовича ДАНИЛЕНКА.

Колектив КНУБА

Цікаво

ДИВА ЧОРНОБИЛЯ

Аварія на Чорнобильській АЕС стала найбільшою технокатастрофою в сучасній історії людства. Одна помилка коштувала життя десяткам тисяч людей, на тілі планети же з'явився жадливий шрам, який заростає до сих пір.

Територія біля станції, не кажучи вже про Прип'ять, залишається зоною відчуження. До недавнього часу вважалося, що тут ще довго не з'являтиметься нормальної флори і фауни, але останні дослідження принесли вкрай несподіваний результат – природа бере своє з лякаючою швидкістю.

Ідея проекту

Вчені з Великобританії запустили проект з вивчення того, як відновлюється планета після такої жадливої катастрофи. Зокрема, дослідників цікавив стан місцевої флори і фауни: важливо зрозуміти, скільки часу потрібно природі, щоб повернутися на правильний шлях розвитку.

Звірі з минулого

Перші ж дослідження на місцевості показали дивовижну картину: в Чорнобильській зоні відчуження не тільки практично відновилася популяція тварин-ендемів, а й з'явилися кілька видів, які вважалися зниклими більше століття тому.

Гірше за війну

Доводиться визнати, що людина знищує навколишній світ набагато ефективніше, ніж якийсь там ядерний вибух і подальше радіаційне зараження. За останні тридцять років в зоні відчуження тварин стало в рази більше.

Світ диких тварин

З боку української території вчені встановили 45 камер, дані з яких дозволили зрозуміти справжні розмі-

ри популяції місцевої фауни. Ліси Чорнобиля нагадують пасторальну картинку з підручника по біології: дикі кабани, вовки, козулі та лисиці відчувають себе тут абсолютно чудово.

Атомний заповідник

А ще тут з'явилися рідкісні, вже давно не бачені в

Турбота

СТУДЕНТИ ВІДВІДАЛИ ДИТЯЧИЙ БУДИНОК

8 жовтня студенти факультету геоінформаційних систем управління територіями провели благодійну акцію в спеціальному загальноосвітньому дитячому будинку «Малютко» змішаного типу для дітей дошкільного та шкільного віку. Студенти поспілкувались із вихо-

ванцями закладу, дізнались про їхнє життя, мрії та захоплення, а також пригостили дітей фруктами-апельсинами та бананами.

За матеріалом сайту КНУБА

цій місцевості тварини. Європейська рись, бурий ведмідь, зубри і навіть коні Пржевальського – радіація не може бути хорошою штукаю, але знаєте що? Вона впливає на природу набагато краще, ніж людина. Можна сказати, що ми гірші ядерної війни для флори і фауни нашої планети.

Підібрав **Петро Старченко**, студент IV курсу

НАШ САЙТ В ІНТЕРНЕТІ: www.knuba.edu.ua, i_geraschenkova@voliacable.com

Засновник — **Київський національний університет будівництва і архітектури**
Свідоцтво про реєстрацію: КІ, № 137 від 20.12.1995 р.

Редакція може публікувати матеріали, не поділяючи точки зору автора.
Редакція лишає за собою право редагувати і скорочувати матеріали авторів.
Виготовлено Приватним підприємством «БІАЙДІ». вул. Новгородська, 1-51 м. Київ. 03151

Редактор **Ірина Герасченкова**
АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: 03180, м. Київ-180,
Повітрофлотський проспект, 31, кімн. 608, тел. 241-55-35